

Seyyah gazeteci yollarda

Alpman'ın yeni kitabı "Yollardan Sonra" küçük bir seyahatname

Kitabın sayfalarını çevirirken "Ne çok gezmişsin" diyorum. Aslında "az bile gezmişsin" demem lazım". Bir an için Nazım Alpman'ın "seyyah gazeteci" olduğunu unutmuşum. Yeni yol hikayelerini anlatıyor Nazım. Kitabın adı "Yollardan Sonra". Henüz sıcak kitap, Goa Yayıncılık'tan baskıdan yeni çıkmış. Küçük bir seyahatname. Her sayfada başka bir yere yolculuk. Ağırık Anadolu olsa da Girit, Kırm, Batum, Münih'e de yolunuz düşüyor bir insan hikayesiyle. Nail Gürel'in önsözde yazdığı gibi birbirinden tatlı, zevkle, rahatlıkla okunan 50 öyküyü ustalıkla anlatıyor Nazım. Kitabın sonundaki fotoğraflar daha çok çekiyor sizi gezilen yerlerin içine. Fikret İlkiz'le Serindere Kanyonu'nda, Şevval Sam'la Batman Festivali'nde, Selanik'te Çingene Mahallesi'nde, Kazancakış'ın mezarında, Ağrı Dağı'nda, Sohum Askeri Havaalanı'nda...

HER İNSAN AYRI BİR İZ

"Her seyahat insanda ayrı bir iz bırakıyor" diyor Nazım, "Tabii bu izlerin tamamı insan yüzlerinden ve yüreklerinden geçiyor. Aşçısını tanımadığın bir yemek ne kadar lezzetli olursa olsun, kalıcı bir iz bırakabilir mi?" Öyle de yapıyor Nazım. Anılar, sözler, izlerle anlatıyor seyahatini. Çünkü başka türlü güzelliğin peşinde anlamsız bir koşuşturma yaşayan turistlerin ziyaretinden öteye gidemez onun için. Kitabındaki yüzlerden biri de Dusseldorf'taki İhsan Gedik. Türkiye'de 15 yıl hapis yatan Gedik'in anlattığı yağmur hikayesi başka bir yol hikayesini anlatıyor aslında.

"Havalandırma saatinde yağmur yağması için adeta dua ederdik" diyor Gedik. Neden mi? "Yağmurda ıslanmak içerdekiler için bir anlamda özgürlüktür! O yağmur aynı anda hem mahpusları hem de cezaevinde olmayan insanları birlikte ıslatır. İster hapiste ol, ister dışarıda fark etmez o an... ıslanırsın! Yağmur altında ıslandıkça özgürleşirsin, seni ıslatan buluta yükselirsin, üzerinde yalınayak koşarsın."

HÜZÜN VE UMUTLA...

Başka bir yolda bu kez Nazım. Kaptan Cousteau'nun "Bu dünyada bir cennet arıyorsanız, işte o cennet Gökova'dır" dediği yerde. Gökova'nın Ören Beldesi'nde. Melih Cevdet Anday Şiir Günleri ve Kültür Şenliği'nde yönetmen Yüksel Aksu ve yeni filminin başrol oyuncusu Turhan Özdemir'le birlikte.

Oradan Girit'e uzanıyor yolu. Lozan Mübadilleri Vakfı'nın düzenlediği "Mübadil Buluşmaları" için bu kez tarihe yolculuk yapıyor. Hüzün ve umutla iz sürüyor Girit sokaklarında. Yollar kesmiyor Nazım'ı. Bu kez Ağrı Dağı'na gözünü dikiyor. İz Tv için yaptığı "Engelsizsiniz" programının kahramanı Sinan Karahan da koltuk değnekleriyle yanında. Rehberleri ise bugüne dek zirveye tam 530 kez çıkan Halis Çeven.

Durmuyor Nazım. Beykozlu hemşerisi Orhan Veli'nin kendisi için sıklıkla ifade ettiği türden başka bir kaçış programları yapıyor. Alıp başını gidiyor, başka yerlere, başka hayatlara dokunmaya devam ediyor.

Bu gidişle Nazım'ın yol hikayelerini anlatan kitapları seriye dönüşecek.

19 Eylül 1988 tarihli gazetelerin manşeti hemen hemen aynıydı. "Yine tünel, yine firar" başlıklı haberler "İkisi idamkıl 18 siyasi mahkumun Kırşehir Cezaevi'nden kaçtığını" duyuruyordu. Bir süre sonra kaçanların kimi öldürüldü, kimi yakalandı, kimiye yurtdışına çıkmayı başardı. Onlardan biri de Erdal Aykaç'tı.

AYŞE YILDIRIM

ilkokul çağlarında geleceğe dair planlar yapıyordu Aykaç. O zamanlar daha çok doktor, pilot ya da babası gibi müzisyen olmayı istiyordu. Gençlik çağlarında ise faşist terörün yaygınlaşması nedeniyle o da herkes gibi geleceğe dönük hayal bile kuramaz olmuştu. Başka bir yaşam, başka bir dünyanın mümkün ve gerçekleştirilebilir olduğunu düşünüyordu. Onun için de yaşananlar karşısında sessiz kalmamaya karar vermişti. Erdal Aykaç, henüz 20 yaşına bile basmamış bir gençti Devrimci Yol saflarında aktif mücadele içinde yer aldığı. Adana'da 1970'lerin sonunda faşistlerle girilen çatışmalarda birkaç kez yaralanmıştı. Arıyordu. Sıkıyönetim ilan edilmişti.

BİLİNÇ EN DEĞERLİ VARLIK

Kimlik değiştirmesi, saklanması onu yakalamaktan kurtaramamıştı. Bundan sonra onun için 10 yıl sürecek başka bir mücadele başlayacaktı. Olmazsa yeniden deneyerek sürece bir mücadele... Öyle de yaptı ve yaşadıklarını, tanıklıklarını "Olmazsa Yeniden Dene" adıyla kitaplaştırdı. Kan, ölüm, çatışma, ihanet, açlık grevi, cezaevi, işkence ve idamlarla dolu bir dönemi anlatıyor Aykaç. Bütün bunlara rağmen dostluk ve dayanışmayı, özgürlüğe ve eşitliğe dair yitirilmeyen umudu da...

"Yaşanılan sürecin bana kattığı çok önemli şeyler var" diyor, "Süreci örgütlü yaşamak zorlukları daha kolay yaşamı sağladı. Zorluklar daha bir katlanılır, yaşam daha bir yaşanılır oldu. Geleceğe dönük umudum yeniden yeşerdi. İnsanın uğruna mücadele edeceği bir şeylerinin olması kişiyi bir çok açıdan geliştiriyor. Bilinç insanın kazanacağı en değerli varlık olsa gerek."

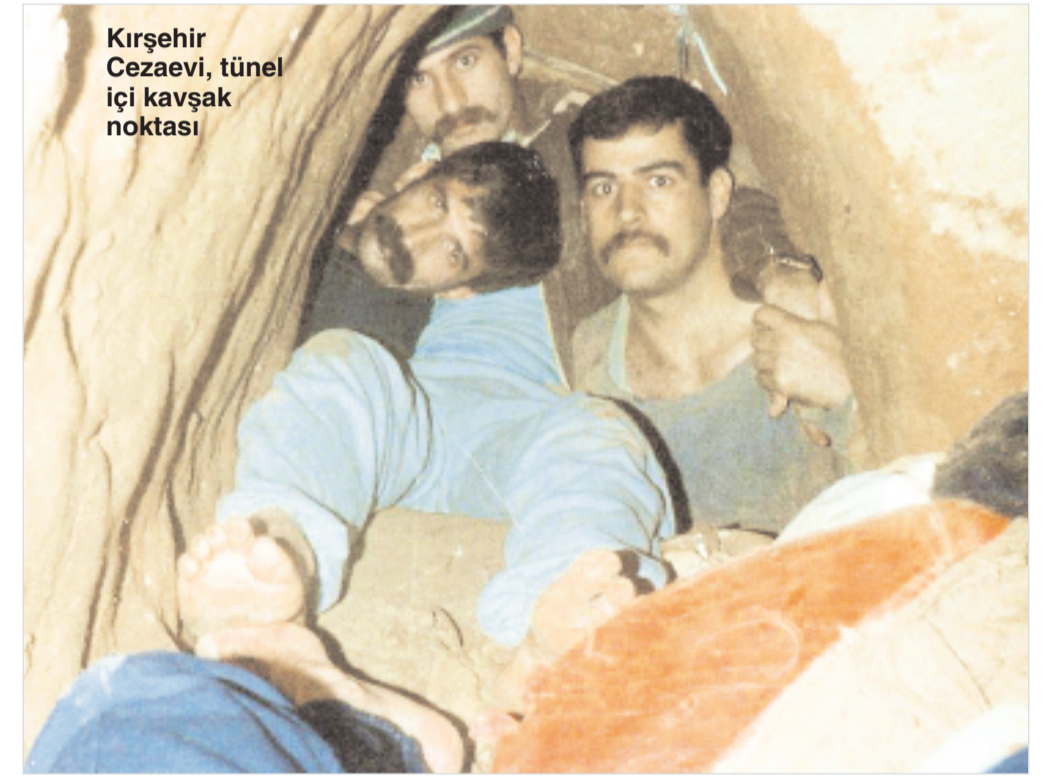
Erdal Aykaç, bugün Almanya'da yaşıyor. Bu kitapla tarihe bir not düşmek istediğini söylüyor. O dönem yaşamaları ortaya koyan birçok insanın bıraktığı izleri biraz daha pekiştirmek ve yeni izler eklemek istiyor.

TESADÜFÜN BÖYLESİ

Adana Cezaevi'nde bugün artık herkesin bildiği inanılmaz işkencelere maruz kaldı, arkadaşlarının ölümüne şahit oldu. 1980 ortasıydı, cezaevinden kaçmanın yollarını arıyordu arkadaşlarıyla birlikte. Plan yapılmış, bağlantılar kurulmuştu, tünel kazılacaktı. Kazdılar da. Kaçtılar, ama daha tünel kazma aşamasında ağır bir bedel ödediler. Bir arkadaşları tünelde elektrikle çarpılmış ve ölmüştü. Dışarıda ise başka bir felaket bekliyordu onları. 12 Eylül darbesi olmuş, hareket alanları daha da daralmıştı. Uzun süre dağlarda saklanmışlardı, sonra kimlik değiştirilerek Gaziantep'e gittikleri. Yeni adı Cuma B.'ydi Erdal Aykaç'ın. Bir yandan kimliğini saklıyor bir yandan mücadelesini sürdürüyordu. Ta ki rutin bir aramada "soruşturulmak" için gözaltına alınana kadar. Soruşturma yani işkence 37 gün sürdü. Sonunda polisleri ikna ettirmişti. O Cuma B.'ydi ve serbest bırakılacaktı. Tesadüfün bu kadarına pes dedirtecek olay tam emniyetten çıkacakken başına geldi. Gerçek Cuma B. ehliyet işlemleri için emniyetteydi. Bir polis memuru masanın üstünde duran iki nüfus cüzdanını görünce olan oldu. Hangisi gerçek Cuma B.'ydi? Sorgu uzun sürdü. İkisi de işkence görüyordu. İkisi de "gerçek Cuma B. benim" diyordu. Sonunda Cuma B.'nin babası emniyete getirildi. Adam oğlunu teşhis etti. Aykaç, "Cuma'nın işkencede yaşadıklarından dolayı üzgünüm" diyor bugün. "Sadece Cuma için değil bütün işkence görenlere, yaşamının baharında üzerlerinde hangi elbise olursa olsun yitirdiğimiz gençlerimize de çok üzülüyorum" diyor ve ekliyor "Tanıma fırsatı bulamadığım bu insanla umarım bir gün karşılaşırım. Cuma B. eğer bu satırları okuyor ise sevgi ve saygılarımı iletiyorum, umarım beni affeder."

Olmazsa yeniden dene

12 Eylül'ün her türlü işkencesine maruz kalmış isimlerden biri Erdal Aykaç. Cezaevinden, işkencelerden, idamdan tünel kazarak kaçmış. 22 yıldır yurtdışında yaşıyor. Yaşadıklarını, yaşananları tarihe bir not düşmek adına kitaplaştırdı. Okuru vahşetten korumaya çalıştığını söylüyor. Ama işkencelerin özeti bile 16 yaşındaki kızına "18 yaşından küçükler bunları okumamalı" dedirtmeye yetmiş.

Kırşehir Cezaevi, tünel içi kavşak noktası

Ölüme giden arkadaşına gözleriyle veda etti

Kimliğinin açığa çıkmasıyla yeniden cezaevi yolu gördü Aykaç'a. İşlemediği birçok suçtan idam istemiyeli yargılanıyordu. Birkaç cezaevi dolaştı. Bu sırada arkadaşlarının idam edilmişlerine de tanık oldu. Bunlardan birisi de Ali Aktaş'tı. Tarih 23 Ocak 1983. Gecenin ilerleyen saatlerinde hücreden hücreye sohbet ettikleri sırada gelmişti askerler Ali Aktaş'ı almaya. "Ali bir yandan benimle konuşurken diğer yandan boncuktan bir kuş örüyordu" diye anlatıyor o geceyi. İzin verilmediği için sadece gözleriyle vedalaşmıştı ölüme giden arkadaşıyla. Duruşmalar devam ederken bu kez Kırşehir Cezaevi'ne nakledildi. Cezaevi değişse de yaşananlar aynıydı. İşkenceler, baskılar, açlık grevleri... Özgürlük için tek yol vardı; kaçmak. Operasyonun adı "Spartaküs" oldu. Kölelerin

özgürlük ayaklanması gibi... Tünel kazma işi aylar sürdü. Koşullar ne olursa olsun, eğleniyorlardı da. İçeriye gizlice soktukları fotoğraf makinayla, ellerinde pusula tünelin giriş bölümü olan tuvalet taşının başında, tünelin içinde hatıra fotoğrafı çekiyorlardı... Kitapta bu fotoğraflara da yer veriyor Aktaş. "Tünelin fotoğraflanması fikri insanın en zor koşullar altında bile neleri başarabileceğinin kanıtlanması anlamını taşıyor. Daha o zamanlar fotoğraflardan bir yerlerde yararlanmayı düşündük. Kitapta yayınlananların dışında daha bir çok poz var. Bunlardan herhangi bir belgesel ya da benzeri çalışmada yararlanılır, bu çalışmanın geliri insan hakları alanında çalışma yapan kuruluşlara aktarılır diye de düşünüştük. Bu düşünce bu kitap için de geçerli" diyor.

Yazmak yeniden yaşamak gibi

Yıl 1988. Aykaç'a göre "bugüne dek kazılmış dünyanın en uzun tüneli"nden 18 kişi özgürlüğe kaçıyor. Bir süre ayrı ayrı saklanıyorlar. Bazıları için bu uzun sürmüyor; yakalanıp öldürülüyorlar. Aykaç için tek yol yurtdışına çıkmak. Çıkıyor da. O

günden beri Almanya'da yaşıyor. İşte bu 10 yıllık mücadeleyi anlatıyor Aykaç kitabında. Birçok şeyi yazmanın yaşamaktan daha zor olduğunu söylüyor. "Yaşamak istemediğim bir çok şeyi kaleme alırken yeniden yaşamak durumunda kaldım. Biraz bu nedenle, biraz da insanların okurken yaşanan vahşeti duymaması için işkence gibi konuların çok az bir bölümünü ve olabildiğince özetleyerek yazmaya çalıştım" diyor. Aykaç yaşadıklarını kızı Direnç'e de anlatmıştı. Ama çok az bir bölümünü. Kitabı okuyunca ne hissetti Direnç? "Belli etmemeye çalıştıysa da çok sarsıldığını fark ettim. Özellikle Ali Aktaş'ın idam gecesinde yaşananlardan çok etkilendi ve 'Bunları 18 yaşından küçükler okumamalı' dedi. Sonra Ali Aktaş'ın idam gecesinde kadar örmüş olduğu boncuktan kuşu sordu. 'O da Ali Aktaş gibi özgürlüğe uçtu' dedim." Kitapta C. Erdal Aykaç imzasını kullanmış. Okuyan herkesin sanacağı gibi Cuma'nın C'si değil bu. "Cemil çok sevdiğim ve idam edilen arkadaşlarımdan birinin taşıması için birlikte kararlaştırdığımız bir isimdi. Severek taşıyorum. Kitaptaki kısaltma bu anlamı taşıyor." Bugün yeniden başa dönse yine aynı yerden başlayacak kadar kararlı. Tabii işkenceleri gönüllü olarak yaşamak istemiyor. Ancak, mücadelenin böylesi riskleri taşıdığını da biliyor. İsteği ise uygun koşullar olduğunda yaşarken yeniden memleketine gelmek. Aykaç'ın Alan Yayın'dan çıkan kitabı ikinci baskısını yaptı bile.

Erdal Aykaç, Mayıs 1980 Adana Cezaevi...

"Kurumsal Hazır Yemek"te bir Keyveni tüm sektöre bedeldir!

Yemeklerde kalite, lezzet, çeşitlilik ve mükemmeliyeti, hizmete ise kusansızlığı, samiyeliği, Keyveni, 1985'ten beri...

Çıldırkan'ın ana malı değil kalite, lezzet, çeşitlilik ve kusansızlığı, samiyeliği, Keyveni ise bu malı değil bedeldir.

keyveni
Samsun - İstanbul

www.keyveni.com.tr